

Pirmais lielākais zinātnieku saiets Rīgā.
Viskrievijas X arheoloģiskais kongress.

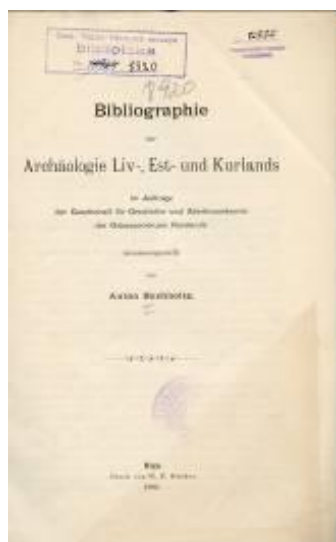
1896. gadā no 1. līdz 15. augustam Rīgā notika Viskrievijas X arheoloģiskais kongress. Latviešu etnogrāfiskā izstāde tika sarīkota kongresa ietvaros, bez šī kongresa sarīkošanas Rīgā arī šāda izstāde nebūtu organizēta.

Viskrievijas X arheoloģiskais kongress bija nozīmīgākais vēstures pētniecības notikums Latvijā 19. gadsimtā, pirmais starptautiskais zinātniskais kongress, kurā uzstājās latviešu zinātnieki. Tajā piedalījās 627 reģistrēti dalībnieki: 400 – no Baltijas guberņām, 175 – no Iekšskrievijas un vēl speciālisti no Vācijas, Austroungārijas, Somijas, Lielbritānijas, ASV, Beļģijas un citām valstīm. Kongresa darbības divu nedēļu laikā tika nolasīti 98 referāti.

No mūsdienām raugoties būtiskāks pat bija nevis pats kongress, bet gatavošanās šim kongresam, kas ilga divus gadus. Tas izraisīja arheoloģiskās pētniecības pacēlumu Baltijas guberņās. Tika izdotas vairākas nozīmīgas publikācijas: piemēram, arheologa Antona Buhholca sastādīto Baltijas arheoloģijas bibliogrāfiju ar vēlākos gados veiktajiem arheologa Artura Šprekelsena papildinājumiem, Baltijas arheologi izmanto vēl joprojām. Vēsturnieka Karla Lēvisa of Menāra sastādītā karte *Livland im Mittelalter*, kas 1895. gadā tika izdota Rēvelē (Tallinā), ar nelielām korekcijām ir pamatā visām līdz šim izdotajām Livonijas vēstures kartēm. Gatavojoties kongresam tika izdots arī pirmais plašākais latvieša sarakstītais arheoloģijas darbs – medicīnas studenta Jēkaba Ziemeļa Rīgas Latviešu biedrībā nolasītais referāts „Baltijas, resp., Latvijas arheoloģijas tagadējais stāvoklis un tās uzdevumi nākamajos gados”.

Kongresa sagatavošanas laikā notika arī vairāki arheoloģiskie izrakumi – Maskavas arheoloģijas biedrības un Ķeizarskās arheoloģijas komisijas pētnieki veica izrakumus Jaunsvirlaukā, Mežotnē, Grobiņā, Zlūkās, Alsungā, Vārvē, Valgalē, Strazdē, Aizkrauklē, Sabilē, Kandavā, Dundagā, Slatē, Zasā, Sērenē u.c. Izrakumi zinātniskajā aprītē ieveda jaunu, plašu arheoloģisko materiālu, tika atklāti agrāk nezināmi pieminekļi, kas veidoja daudz pilnīgāku ieskatu Latvijas senvēsturē.

Kongresa laikā tika atklātas arī trīs izstādes: Baltijas senatnes pētītāju biedrības organizētā arheoloģijas izstāde Lielajā ģildē, Mazās ģildes cunfšu veidotā izstāde Mazajā ģildē par ģildes vēsturi un vērienīgākā izstāde – Rīgas Latviešu biedrības veidotā Latviešu etnogrāfiskā izstāde.

Antons Buhholcs. Vidzemes, Igaunijas un Kurzemes arheoloģijas bibliogrāfija: Bibliographie der Archäologie Liv-, Est- und Kurlands im Auftrage der Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der Ostseeprovinzen Russlands zusammengestellt von Anton Buchholtz. 1896.

Livonijas karte, sastādījis Karls Lēviss of Menārs: Livland im Mittelalter. Entworfen und gezeichnet Korl von Löwis of Menar Livlaendischem Ritterschafts – Bibliothekar. 1895.

Viskrievijas X arheoloģiskā kongresa izstādē Lielajā Ģildē eksponētie priekšmeti (kaklariņķi un aproces) mūsdienās. Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājums.